

Ar lituanistas gali būti laimingas?

Utena, 2013-ųjų kovo 18-oji

Prieš važiuojant į Druskininkus, į lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadą, vienas buvęs mokinys paklausė:

– Jūs esate rašęs, kad geras mokytojas negali būti laimingu žmogumi? Ar taip ir dabar manote?

Ir patylėjęs pridūrė:

– Mat noriu būti mokytoju.

Lyg ir prisimenu tą savo gyvenimėlio atkarpą, kai tikrai taip išivaizdavau: kai jautriau viską matai, kai save griežčiau idarbini, kai laukį patikimesnių rezultatų, sunku išsivaduoti nuo nevisavertiškumo audrų. Dabar apie tai, atrodo, nėra įdomu galvoti, paprasčiausiai lyg ir nebeįdomu.

Bet važiuodamas į Druskininkus, ten būdamas neužmiršau mokinio klausimo. Gal dėl to paprašytas pristatyti knygą „Justino Marcinkevičiaus pamokos“ ėmiau kalbėti ne į temą, improvizavau, regis, geroškai nusikalbėjau. O buvau pasirašęs gražų planelį, apmąstęs teiginius – taip, kaip dera. Bet... mielieji kolegos, atsiprašau už buvusias nerišlias savo mintis.

Ką supratau? Kad man yra gera. Gera eiti per miestą, žvarbų, šaltą, tačiau jausti gražius dalykus. Kad smagu susitikti su bendrakurse Roma ir kalbėtis, kalbėtis. Arba atsidurti Ratnyčioje pas kitą bendrakursę – Zitą, su kuria niekada nebuvome apsipykę, su kuria jau seniai normaliau kalbėjomės. Žinau, kad laiko mažai, mes sakome tik svarbius dalykus, mes kalbamės atvirai, nuoširdžiai, nes kitaip negalima. Mūsų amžius neleidžia. Ką žinai, kada vėl susitiksim ir apskritai ar susitiksim... Studijų žmonės – kaip mes romantiškai prisimename jaunystę, kaip romantiškai. Vėl dėl to esame laimingi – mėginu apibendrinti šiek tiek šyptelėjęs.

(Aš nežinau, kaip turi atrodyti olimpiada, todėl neliko jokių problemų. Kaip ir mano mokinukei, kasdien važiuojančiai į gimnaziją 25 km. Jai įdomu.

Matau, kaip lekia Jurgita, jauna graži profesorė Dainora (nuo senų senovės bijau žodžio „profesorė“), Nida. Ar esu abejingas, todėl šis tik ramybė, ramybė? Ne, bet iš tiesų neišivaizduoju, ką galėčiau patarti. Nesuprantu, neišmanau šios srities – olimpiados.

Miegojimas „Parko viloje“, malonūs pokalbiai su administratore (budėtoja?) Onute, buvusią mokytoją lituanistę – ką daugiau bereikia... Mes kalbamės apie literatūrą, apie mokyklą, bet kalbame apie gražius, sielą kėliančius dalykus. Nes laimingi?

Pralekia Regimantas – kaip visada, su fotoaparatu. Sunku pasakyti, ar girdi, ar mato mus. Na jau? Ne tik mato, bet ir stengiasi mūsų pakilęs veido raišką uždaryti dvasinių archyvų stalčiuokuose. Regimantas Tamošaitis – lituanistų suėjimų unikumas. Judėjimas, judėjimas, judėjimas bei mūsų šypsena.

Pasikalbame su kolege Dalia (kas žino, ar kada pratęsimė trumpą dialogą), pasikalbame su kita kolege jau prieš išvykdami namo, laukdami kotletų (tai mano žodyne valgio sinonimas), pasikalbame labai atvirai, nes eilė buvo ilga. Ir išvykome. Galbūt niekada daugiau neatversime vienas kitam savo abejonių, skaudulių?

Taip, taip, esame santūrūs, tačiau pasiilgstame nuoširdumo. (Išivaizduoju, kad jau pradėdau kalbėtis su mokiniiais, provokuoti juos, lipdyti kartu samprotavimo rašinio pastraipas.)

Be jokios abejonės, išimylėjau „Ryto“ gimnazijos direktorę (nors mokyklos vadovų gana bijau). Graži detalė:

– Dabar gyvensite pagal mano laikrodį.

Kaip taiklu, šilta.

Direktorė buvo labai paprasta ir tai iš karto olimpiadą sušildė. Išivaizduoju: griežtas veidas, griežtos komandos – iškart norėtumei pabėgti.

Bet direktorė juk lituanistė; norėčiau dėti šauktuką, tačiau pagalvojęs sakinį užbaigiu daugtaškiu...

Jau keliausime namo, jau pasirengiau laukti apie keturias valandas autobuso, bet pribėga zarasiškė mokytoja:

– Stepai, važiuokite iki Vilniaus su manimi. Iš sostinės trauksime į Visaginą.

Man, ramiai nusiteikusiam asmeniui, susitaikęsiam, sutaikinančiam, yra gražu. Gražu. Nes veidmainystės, karjerizmai, niekšybės – kita tema.

Grįžęs į Uteną, jaučiuosi gana laimingas. Atsiverčiu Viktorijos Daujotės naujausią knygą.

Stepas Eitminavičius